

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravljalstvo v Katoli. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Iz tega vsak dan izvzemal nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 220.

V Ljubljani, v četrtek, 25. septembra 1902.

Letnik XXX.

Razmere na Štajerskem.

Štajersko, 23. sept.

Žalostne razmere so pri nas na Štajerskem. Deželnozbornske volitve so pred durmi; imeli jih bomo letošnjo jesen. Boj z nasprotnikom bo hud, kakoršnega smo malo kdaj imeli. Nasprotniki se že davno pripravljajo in urijo svoje ljudi tajno in javno. Imajo svoje shode, imajo svoje pomenke, imajo narejene že cele načrte, po katerih se bodo ravnali. Od časa do časa namreč pride kak »oberst« ali »general«, da navdušuje »čistokrvne« Germane za njih sveto stvar. Ravno zdaj potuje od mesta do mesta, od od trga do trga znani državni poslanec Pommer in užiga pogum oholih nasprotnikov. In da ta pogum, da to njihovo navdušenje ne ugasne, za to skrbé njihovi hujakajoči, nesramni časopisi. Da, res, nasprotniki dobro delajo pri svoji agitaciji! So pa tudi zavestni, v svesti si že, da bodo s svojim »Štajercem« odtrgali Slovence dva mandata. Žalibože, tako daleč smo prišli na slovenskem Štajerji!

Na eni strani podžigajo pogum svojcev in grdi renegatov janičarjev, na drugi strani pa grde vse, kar je slovensko. Vsakega rodoljuba, ki se količkaj gane za svoj narod, nesramno napadajo v svojih listih; vse hočejo terorizirati, terorizem je res »proprium« liberalcev in njihovih somišljenikov. Kot posebni povod hujkanja na slovenske rodoljube v obče in zdaj pri agitaciji za deželnozbornske volitve še posebej je pa »abstinenca« bivših poslancev. O ta »abstinenca«! Toda o tem poglavju nočem pisati. O menjam samo, da je skoraj občna želja na Štajerskem, da se neha s pasivno politiko. Pasivna politika dandanes nikakor ni na mestu, ker ne prinese nobenega haska, pač pa veliko škode.

Tako se torej pripravljajo nasprotniki na volitve. In kaj delamo mi Slovenci? Naše delovanje se niti približno ne more meriti z delovanjem nasprotnikov! Naša agitacija v časopisih in na shodih je komaj v začetku. Sploh pa kdo bo vodil agitacijo? Nimamo agilnih močij. Da, javno moramo priznati, da so naši rodoljubi razun nekaterih na Štajerskem vse premalo delavni in požrtvovalni za občno korist. Kar je res, je res in to se ne dá tajiti. Izjem

je vrlo malo. Valed tega se bodo tudi težko na čelo postavili volilnemu gibanju. Toda mi smo mnjenja, da zdaj nikakor ni čas za to, da bi se puška vrgla v keruzo, marveč komur ljudstvo zaupa, naj vzprejme mandat in naj se ravna po programu, na katerega bo izvoljen. Taka je torej z nami. Mi še zdaj nimamo moč, ki bi se postavili na čelo volilnemu gibanju.

Te deželnozbornske volitve bodo nam zopet pokazale, česar slovenski Štajerci tako živo potrebujemo, namreč enotnega in energičnega vodstva. Štajerci res nimamo skupnega voditelja, in ta misel napolnjuje resne rodoljube z veliko skrbjo. Imamo sicer več voditeljev, a vsak dela po svoji glavi. Nikogar ni, ki bi rekel: To je naš program, taka bodi smer naši politiki! Prejšnje leto so snovali tukaj duševni otroci »Slov. Naroda« liberalna politična društva. In ni ga premogla zelena Štajerska energičnega politika, ki bi bil rekel: Tega ne! Ne kosajmo svojih močij, bodimo edini na starem programu! No pač, ena izjema je. Če govori kak obrtnik ali duhovnik, kar ni po volji tem gospodom, tedaj rečejo: psst, psst!

Kaj so imeli lani z gospodom Korošcem radi njegovega govora v Slovenski Bistrici! Zanj je vsak vedel, za hujšaka »Sl. Nar.« pa nihče. Gospodje voditelji, vprašamo Vas, je-li to politika? Da, je politika, a taka, ki pelje v pogin slovensko ljudstvo na Štajerskem. Temu nedostatku se mora vsekako v kratkem odpomoči.

Izvoliti se mora skupen vodja štajerskih Slovencev, kateremu bo stal na strani narodni svet, t. j. odbor nekaterih odličnih, delavnih in občno zaupanje uživajočih moč. Povdarjamo »delavnih«, ker politika ni polje, na katerem bi se samo za čast kake uloge delile. Kako pa bi se to zgodilo, o tem bi se lahko sklepalo takrat, ko se bodo postavili kandidati za deželni zbor. Svetujemo štajerskim rodoljubom brez razlike, da to stvar vzamejo v pretres in da resno mislijo na uresničenje te ideje, ker sicer bo šla naša politika vedno navzdol, izgubili bomo mandat za mandat. In nazadnje bomo lizali »Nemcem« pete. Da, vsekako voditelja moramo imeti. Kdor tega ne izprevidi, je udarjen s kurjo slepoto. Seveda bi se to moralo

zgoditi vse na starem programu štajerskih Slovencev: Vse za vero, dom, cesarja!

»Slov. Narod« pa v naši politiki ne sme več imeti besede. »Slov. Narod« je v najožjem pobratimstvu z našimi nemškimi hujskajočimi listi, »Slov. Narod« je najiskrenjši pobratim »Štajerca«, ki ima isto tendenco kot »Deutsche Wacht« itd. »Slov. Nar.« je torej popolnoma protinaroden list in tudi protikrščanski, kar se razvidi iz vsake številke. In vendar — čudite se! Pri nas se dobe še vedno »rodoljubi«, ki so naročniki »Slov. Naroda«. Res je, da obsojajo njegovo pisavo, a vendar so naročniki, so podpiratelji tega vse slovenstvo sramotečega lista. In še nekaj! Ako »Slov. Narod« piše zoper naše rodoljube, se mu vse odpusti, se vse spregleda, se vse pozabi, toda če bi »Slovenec« kaj pisal, kar bi jim ne bilo po volji, o, to bi bil kmalu ogenj v strehi! V resnici čudimo se, da ta gospoda še more podpirati tak zloben list, ker splošno mnenje je na Štajerskem, da »Slov. Narod« v nesramnej pisavi daleko presega liste naših »Germanov« in renegatov. No in te poslednje liste perhoreširate, »Slov. Narod« pa podpirate. Li tako dela resen politik?

Bodi dovolj! Pisal sem te besede iz namena, da bi štajerski rodoljubi nastopili pot energične, složne in delavne politike, katero so nam začrtali naši prvoborniki. Štajerci moremo le v slogi kaj doseči. Ako se bomo začeli med seboj kavšati, bomo v kratkem uničeni. Zato pa na delo vsi, kateri so res rodoljubi! V slogi se da veliko doseči, če prav nas je malo. Proč pa z izdajicami, renegati in pristaši »Slovenskega Naroda«.

Mažari za Srbe na Hrvaškem.

Iz Zagreba, 19. sept.

Zagrebski dogodki so silno vznemirili naše dobre (!) sosede. Toliko in tako zlobno se menda ni pisalo še o nobenih demonstracijah. In kaj so bili vendar zagrebski izgredi nasproti nedavnim tržaškim, kjer je imela irredenta svoje prste? Ali dočim so skoraj vsi nemški, laški in mažarski časopisi prikrivali nevarno stran tržaških izgredov, napadajo zdaj Hrvate brez vsakega razloga kot za državo nevarni živelj. In koliko laži

so raztrobili po svetu o zagrebskih dogodkih!

Nekateri mažarski listi celo trdijo, a njim se pridružujejo tudi srbski, da je kriv teh izgredov katoliški klerikalizem, češ, da so katoliški duhovniki vodili napadalec na pravoslavno cerkev v Zagrebu! In vendar je znano, da se nobeden katoliški duhovnik ni udeležil demonstracij, niti se je dotaknil pravoslavne cerkve. V zvezi s tem tudi ni resnično, da se je papež obrnil do nadškofa Posilovića, naj pomirljivo deluje na katoličane, da se ne bi širila mržnja med katoličani in pravoslavni. Tako mislijo židje, ki nočejo vedeti, da katoliško svečenstvo na Hrvaškem vedno tako deluje, in da je v tem pogledu dajal vedno škof Sirosmayer najlepši vzgled, a da je bil ravno radi tega od pravoslavnih prepogostoma napaden, češ da hoče privrženec pravoslavne cerkve privabiti med svoje vernike. Kdor dobro pozna odnose na Hrvaškem, ta tudi ve, da se katoličani niso nikdar pregrešili proti pravoslavnim glede vere, in da je vse, kar se zdaj piše, samo golo obrekovanje izvestnih krogov.

Naravna stvar je, da pišejo o tem največ Mažari, ker mislijo, da so oni pozvani za sodnike v naših hrvaških vprašanjih. Oni zdaj sploh branijo Srbe na Hrvaškem, ker imajo pri tem svoje posebne namene. Oni napadajo zdaj celo bana, ki jim je bil do zdaj najboljši krotitelj Hrvatov in najspretniji državnik, seveda zato, ker je delal za mažarsko državno idejo. Toda Mažarom se zdi, da ban Hrvatov še ni dosti potlačil, oni celo mislijo, da jim daje potuho, češ, da jim je zdaj dovolil, da so se tako znesli nad Srbi, ki so bili vedno najvernejši privrženeci mažarske države. Mažari zdaj celo zahtevajo, da se vsi deli Hrvaške, kjer so pravoslavni v večini, zedinijo neposredno z Ogrsko, posebno Slavonija in Lika. Oni trdijo, da to zahtevajo sami Srbi.

To je seveda stara mažarska pesem o Slavoniji, katero zahtevajo Mažari že od nekdanj za se, pa bi si jo zares radi s pomočjo Srbov prisvojili. Zato vabijo tako lakavo Srbe v svoj tabor, češ, da se bodo osvobodili na ta način Hrvatov in da bodo živeli na Ogrskem popolnoma svobodno kot posebna narodnost, katero so Mažari dozaj posebno negovali.

Take trditve so seveda slepilne za zunanji svet; mi pa dobro vemo, kako so ra-

LISTEK.

Staro licealno poslopje v razvalinah.

Potres leta 1895. je prizadel Ljubljani mnogo škode, a ob enem je bil tudi povod, da se je Ljubljana toliko povzdignila, da je stopila v vrsto modernih mest. Da, če sodimo s tega stališča, moramo skoraj reči, da brez njega bi naša Ljubljana ne bila danes to, kar je. A po potresu je zginilo mnogo starih hiš — in izginil bo s površja v malo dnevih tudi nekdanji frančiškanski samostan ali stara gimnazija. Da, človeku je kar nekako tesno pri srcu, ko zre nekdanje mogočno poslopje, kako ga rušijo in podirajo. Sosebno častitljivo ga pogledujejo oni, ki so hodili kdaj vanj v gimnazijo — da, vsem tem se škoda zdi tega slavnega poslopja...

In predno ga popolnoma podero, se

nam primerno zdi, da izpregovorimo par besed o zgodovini tega znamenitega poslopja.

Na tem kraju, kjer je do sedaj stala stara gimnazija ali tudi imenovano licealno poslopje, je leta 1073. sezidal trgovec Peter Baldovic cerkvico, ki je bila posvečena svetemu Filipu — tako poroča Valvazor.

Pozneje je l. 1231. prešla v roke frančiškanom in sicer »Minorum Conventualium«, ki so v tem letu prišli v Ljubljano. L. 1382. je pogorela cerkvica in samostan. L. 1403. so zopet jeli zidati cerkev in samostan, ki je bil dovršen l. 1412. In Valvazor pravi dalje: »Ko pa je videl gospod Viljem pl. Auersperg, deželni glavar kranjski, kako ta samostan »P. P. Minorum Conventualium« propada, da je disciplina slaba, da so mu odvzeti pripomočki, da le pet, včasih samo štirje bratje v njem prebivajo, je predlagal Nj. cesarskemu veličanstvu Frideriku in s privincialom bratov izposloval, da bi prišli v ta samostan Observanti. Nato je na svoje

stroške cerkev in samostan popravil in tudi od papeža dovoljenje in potrdilo prejel. V letu 1575., ko je v Ljubljani nadvladala lutrova vera, so izgubili frančiškani vse dohodke, ker so se luteranci branili, dajati jim miloščino; zato je bilo čim dalje manj bratov, tako, da je bil leta 1596. komaj eden brat; zato je bil ta samostan podeljen očetom iz Jezusove družbe, ki so ravno tedaj prišli v Ljubljano. A ti niso dolgo bivali v tem samostanu, marveč so se preselili v bolnišnico pri sv. Jakobu, bolnišnica pa je bila premeščena v samostan. Ko pa so se časi spremenili in se cela Ljubljana vrnila v naročje rimske cerkve, so se vrnili tudi frančiškani.

In to se je zgodilo 15. febr. leta 1612. Za časa Valvazorja so še cerkev zidali; in frančiškani so ostali notri do leta 1784. In v ta samostan so se tega leta preselili avguštinci, ki so do tedaj bivali v današnjem frančiškanskem poslopju. V cerkvi in hodnikih so se nahajali grobovi najslavnejših

rodov. Ležali so tam Barbi, Moskonji, Gallenbergi, Auerspergi in drugi. Pri podiranju so našli 340 še neiztrohnjenih teles in neko posodo, v koji je bilo srce nekega grofa iz rodovine Auersperg.

Leta 1788. so prenamenili samostan v gimnazijo. A stanovanje je bilo ondi nezdravo radi smrdljivega zraka, ki se vzdigoval iz Ljubljane — tako nam poroča slavnega zgodovinar Linhart. Letemu je bilo namreč podeljeno stanovanje v licealnem poslopju.

V novembru 1899. se je preselila gimnazija v novo poslopje v Tomanove ulice. In od tedaj je poslopje služilo le še licealni knjižnici do letošnjega leta. In zdaj v septembru so jeli to staro poslopje podirati — in v kratkih dneh ne bo ondi družega kakor le še sledovi nekdanjega frančiškanskega samostana, nekdanjega gimnazijskega poslopja.

A škoda je vendar — tako pravi marsikdo, tega zgodovinskega poslopja.

v nali in še ravnao s Srbi na Ogrskem, kjer vedno bolj ginejo. Zato je prav neverjetno, da bi trezni Srbi podpirali omenjene zahteve mažarske. Seveda so bili Srbi na Hrvaškem dozdaj oni živelj, ki je branil današnji sistem; vsi poslanci v hrvaškem saboru so bili v vladnem klubu ter so podpirali banovo protihrvaško politiko, a ban se je znal vzdržavati ravno le vsled antagonizma med Hrvati in Srbi. Hrvate je tlačil v vseh državnopravnih vprašanjih, a pri tem so bana najodločneje podpirali Srbi; zato jim je moral ban deliti marsikatero dobroto, med katerimi so bile nekatere celo nezakonite. Srbi pa so ostali še vedno nezadovoljni ter so vedno več zahtevali.

Razume se, da so jih pri tem podpirali Mažari. Ban sam pa jim ni mogel nič več zadovoljiti, ker ni smel kršiti preočitno hrvaških zakonov. Zato so začeli Srbi besniti po svojih časopisih proti Hrvatom. Slednjič pa je zavrela tudi Hrvatoma kri ter niso hoteli trpeti, da jih še dalje psujejo. Vsled tega so nastali nemiri. Tako pa so pali slednjič vajeti iz rok onemu, ki je hotel ravnati državni voz po poševni plošči, dokler se slednjič ni prevrnil.

Zdaj vpijejo seveda največ Mažari, češ, da je treba Srbe rešiti kot oni živelj, ki je bil vedno privržen mažarski državi. Znano pa je, da Mažari merijo z dvovrstno mero. Na Ogrskem so jim Srbi največji uporniki, če branijo svojo narodnost, pa jih preganjajo z vso ojstrostjo, na Hrvaškem pa jih branijo in vabijo v svoj tabor, kjer se jim sčasoma ne bi nič bolje godilo, nego sedanjim srbskim prebivalcem na Ogrskem.

Bodo li trezni Srbi zares sledili temu sirenskemu vabilu z mažarske strani? Mi dvomimo. Če trezno premislijo, morajo priznati, da imajo na Hrvaškem vse pogoje za uspešen razvitek v narodnem duhu, česar pod mažarsko vladno ne morejo nikdar pričakovati. Srbom na Hrvaškem ne preostane zdaj nič drugega, nego da se ogibljuje vseh protivščin proti Hrvatom ter z njimi zajedno branijo ustavo hrvaško. Le v tem taboru je njihova rešitev.

Nagodbene konference.

Danes je že tretji dan, odkar so se sošli avstrijski in ogrski ministri k »sklepni« konference o carinskem tarifu in nagodbi, in vendar še ni najmanjše nade na končni uspeh. Zanimivo je v tem oziru poročilo dunajske »Allg. Zeitg.«, ki pravi mej drugim o teku razgovorov prvih dveh dni: Pri razgovorih se doslej ni pojavilo še ničesar, kar bi kazalo na neugoden uspeh, čeravno je treba odstraniti še mnoge velike difference. Vsekako se kaže, da se je posrečilo odstraniti marsikakot težkoto, ki je ovirala ugotovitev carinskega tarifa, in konstatirati se torej more znaten uspeh. Vkljub temu je pa zelo dvomljivo, da bi se že sedaj (!) posrečilo dospeti do zaključka, čeravno se mora zaznamovati velik napredek. — O sklepni konferenci torej bržkone tudi sedaj še ni govora, izvzemši slučaj, da je dobil Szell pri včerajšnji enourni avdienci izrečen ukaz, da se mora udati Koerberjevim zahtevam.

Koerberjev kabinet in nagodba.

Največji kamen izpodtike je bila doslej za vsako avstrijsko vladno nagodba z Ogrsko in tako bo tudi za sedanji Koerberjev kabinet. To se kaže že sedaj pri razgovorih z ogrsko vladno, čeravno se mora priznati, da nihče resno ne misli na važnost konference, kojih končni uspeh je že davno določen. Borba čaka vladno šele v parlamentu in to ravno in največ vsled njene krivde. Res je sicer, da bodo resnični prijatelji ljudstva skrajno neradi glasovali za nagodbo, o kateri se ve že naprej, da Avstriji ne bo v korist, toda glavna ovira ne tiči v tem. Koerber si je že takoj pri svojem nastopu odtujil slovanske parlamentarne stranke, posebnoma Čehe in Jugoslovane, a si obenem ni pridobil niti vseh nemških strank. Prevelika njegova prijaznost z nemškimi prenapetneži je oni Damoklejev meč, ki že iz početka visi nad njegovo glavo. Ob svojem nastopu je izjavil Nemcem, da brez njihovega dovoljenja ne bo storil nobenega koraka v narodno-politiškem oziru; s tem jim

je dal veto pravico nasproti vsaki opravičeni zahtevi slovanskih strank.

Prišlo je celo tako daleč, da vlada brez dovoljenja Nemcev ne sme odgovarjati na interpelacije, ne izdati nobene administrativne naredbe, da, niti imenovati ali premeščati ne sme uradnikov, če si ne izposluje dovoljenja od nemške strani. Vse to pač najbolj označuje »neutrlnost in nepristranost« uradniškega ministerstva. Tak je torej sedanji položaj in nihče se ne bo čudil, če slovanske stranke ne kažejo prav nobenega veselja, da bi podpirale vladno. — K temu pripominja »Glas Naroda«, da je Koerber doslej pridobil za nagodbo edinole Poljake; Nemci se deloma abscentirajo, deloma glasujejo proti nagodbi. Če torej vlada ne ustreže češkim zahtevam, jej je poraz zagotovljen.

Španska štedilna komisija.

Špancev gre silno trda za denar, to je tako znano dejstvo, kakor njih poraz v zadnji vojski z Amerikani. Sedaj iščejo potrebnega drobiža na vseh koncih in krajih. Ministerski predsednik Sagasta in pa fin. minister sta po dolgem iskanju, potem ko sta prezrla številne, povsem nepotrebne masne službe v državni upravi, našla vir dohodkov v proračunu za bogocastje. Hoteli so najprej polastiti se premoženja onih redov, ki, kakor pravijo, nimajo državnega dovoljenja, obenem pa opustiti večje število škofij in kanonikatov in še znižati plače nižji duhovščini. Prvo zahtevo so v Rimu kratkoma odbili, glede druge so pa izjavili, da se naj osnuje mešana komisija, ki se bo pečala s preosnovo duhovniških plač, toda le v tem slučaju, če se reducirajo tudi plače svetnih državnih funkcionarjev. Kajti, glasi se v odgovoru iz Vatikana, kaj bi reklo ljudstvo, ko bi izvedelo, da država masno plačuje toliko število nepotrebnih svojih uradnikov, duhovščini pa ne privoščiti itak skromnih dohodkov. — Predlagana komisija, ki jej pritrjuje tudi španska vlada, bo sestala iz petih članov: 2 imenuje vlada, dva Vatikan, predsednik jej bo pa primas Španije, kardinal Sancha, nadškof toledski. — S tem načinom štedenja bo Španiji sicer nekaj pomagano, a mnogo ne, ker bode s tem zmanjšana tudi davčna moč prizadetih funkcionarjev. Sagasta naj misli prej na oni denar, ki ga vrže v inozemstvo, na velike obresti.

Nemški carinski tarif.

Z malo izjemo so prepričani vsi nemški krogi, da vladna predloga o carinskem tarifu do konca tekočega leta ne bo rešena v nemškem državnem zboru. Vzrok je pač ta, ker izvzemši eno ali dve stranki nobena ni zadovoljna s to predlogo; deloma se zdé carinske postavke previsoke, deloma pa prenizke. Najbolj čudno pri vsem tem je pa to, da se v uradniških krogih zvrča vsa krivdina — Avstrijo. V Avstriji, pravijo, se ravno sedaj vrši hud boj za avtonomni carinski tarif, in ta boj ovira vse delo v Nemčiji, ki v takih razmerah ne more sklepati trgovinskih pogodb. — Bolj državniškega izgovora niso mogli najti v Berlinu, žal da mu nihče ne verjame. Naravnost zlobna je pa trditev, češ da Avstrija zavlačuje rešitev nagodbene vprašanja z Ogrsko.

Burji prosijo pomoči.

Burski generali, bivajoči sedaj v Amsterdamu, so izdali oklic, v katerem prosijo vse obstoječe pomožne odbore in druge človekoljube najizdatneje pomoči za svoje zatirane rojake v Južni Afriki. V oklicu pravijo burski generali, da so bili po dve in pol letnem vročem boju prisiljeni sprejeti angleške mirovne pogoje, čeravno so bili v normalnih razmerah nevsprejemljivi. Ker pa pri Angležih niso našli pomoči, ki bi mogla olajšati nepopisno bedo, se obračajo do Evrope in Amerike. Burska dežela je popolno opustošena, do 30.000 gospodarskih poslopij je požganih in porušanih, nihče ne skrbi za vdove in sirote, še manj pa za bolnike in invalide. Mali znesek, ki so ga dovolili Angleži, nikakor ne zadostuje, da bi zacelili velike in številne rane, ki jih je zadala vojska. Pomoč dobrotnih src v Evropi in Ameriki je tedaj nujno potrebna.

Nova posojilnica.

Iz Crnega grabna.

Ravno sedaj bo minilo dve leti, odkar se je vršil visoko gori v St. Gotardu polshod kat. narodne stranke. Shod je ostal vsem udeležencem še vedno v najboljšem spominu. Posebno ena misel je ljudstvu globoko ostala v spominu, in to je ideja, katero je sprožil na tem shodu neki »mali gospod« iz Ljubljane, kateremu so tedaj združeni liberalci in socialni demokrati strastno ugovarjali. Bila je to misel o ustanovitvi hranilnice in posojilnice za Crnigraben.

Ta ideja je živelja med ljudstvom, ono se jo je oklenilo in čakalo le moža, kateri bi imel dovolj poguma in zmožnosti, da to idejo tudi realizira.

In vstal je mož v sredini našega Crnega grabna, prepričan o živi potrebi posojilnice za našo dolino, vnet za blagor svojih soobčanov kakor tudi okoličanov, ne zmened se za klevetanje mnogih nasprotnikov in sklical je to nedeljo popoldne ob 4. uri vstanovni shod nove posojilnice v Blagovici. In ta mož je g. Franc Pistotnik, župan v Blagovici.

Njegovemu pozivu odzvalo se je toliko število samih zavednih mož kat. narodne stranke, da so bili spodaj prostori tamonjega župnišča popolnoma napolnjeni.

G. župan kot sklicatelj shoda je razložil v jedrnatih besedah občinstvu pomen in namen nove posojilnice; opisal njeno korist in potrebo, na to pa je dal besedo domačemu rojaku gospodu Žavbiu kot strokovnjaku v posojilničnih zadevah. — Ta je prebral pravila nove posojilnice, jih prav po domače razložil, izpodbil različne pomisleke proti taki posojilnici ter je konečno priporočil, naj zbrani le s polnim zaupanjem kot člani pristopijo k novi posojilnici.

Nato se je vršilo vpisovanje novih udov, katerih se je takoj oglasilo 31. Enoglasno je bil izvoljen načelnikom posojilnice župan g. Pistotnik.

Namenjena je posojilnica za celi brdski sodni okraj in za občino Kolovrat s sedežem v Blagovici. — Deleži so po 1 krono. Sklenilo se je ob enem, da posojilnica pristopi takoj k »Zvezi«.

Izmed nasvetov, ki so jih posamezniki stavili, je važen zlasti nasvet Krašnjevskega g. župnika, kateri je priporočal načelnstvu, da naj se pri posojilih med drugim ozira tudi na resnično potrebo prosilcev, da potem nasprotniki ne bodo mogli očitati, da je posojilnica ugodna prilika za brezpotrebno zadolženje. Ob pol 8. zvečer je predsednik zaključil zborovanje z nado, da bo v teku dveh mesecev, če ne bode vlada kljubovala, že poslovala domača posojilnica in hranilnica v Blagovici, kjer je središče celega Crnega grabna.

Dnevne novice.

V Ljubljani. 25. septembra.

Romanje na sv. Goro in na grob kardinala Missia se vrši torej v nedeljo, dne 12. oktobra. Posebni vlak je naročen in v najkrajšem času naznanimo v »Slovenec« natančni čas odhoda s posameznih postaj in znižane vozne cene. Vspored bo urejen tako, da si bodo romarji tudi Gorico lahko ogledali. Vlak bo sprejemal romarje do zadnje postaje pred Gorico. Število udeležnikov naj se do 6. oktobra naznani z označenim voznim razredom na naslov dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja v Ljubljani. Za Ljubljano sprejema oglašila g. Maks Brus, trafikant pred škofijo, istotako samo do 6. okt. Prosimo somišljenike, da skrb za veliko udeležbo, da se tako v častnem številu zberemo ob grobu velikega dobrotnika našega naroda, nepozabnega nara vzornika kardinala Missia. Na svidenje dne 12. okt. na sv. Gori!

Shod pri Sv. Križu nad Mari-borom se je vršil minulo nedeljo in je bil prav dobro obiskan; predsedoval je shodu g. dr. Glaser. G. dr. Rosina je govoril o deželnozborskih volitvah ter priporočal volivcem, naj volijo zanesljive volivne može, ter opisaval bedno stanje kmečkega prebivalstva. Zato morajo biti poslanci taki možje, ki bodo odločno zagovarjali kmečke koristi. Govornik je navajal, kako nemška večina v štajerskem deželnem zboru prezira gospodarske in narodne koristi slovenskega prebivalstva. Govorniku so zborovalci živahno pritrdjevali. Državni poslanec g. Robič je poročal o delovanju državnega zbora ter naglašal mej drugim, da se zopet zbirajo oblaki nad državno zbornico, ker češki poslanci preté z obstrukcijo proti nagodbi z Ogrsko. Navajal je obravnave gledé slov. vseučilišča v Ljubljani, državnih mitnic, brezobrestnega

posojila, uravnave cest itd. Grajal je imenovanja nemških uradnikov na Spod. Štajerskem ter gledé celjskega gimnazija izjavil: V Celju smo, iz Celja ne gremo! Gledé deželnege zbora pravi govornik, da morajo slovanski poslanci odločno in vstrajno zagovarjati slovanske pravice po geslu: Ne udajmo se! živahno odobravanje. Župan g. Urbas je predlagal več resolucij, ki so bile soglasno sprejete. Tako zahtevajo volivci pravično nagodbo in od vlade zakonito obrambo slovenskega prebivalstva, upravno ločitev Spod. Štajerske od Gradca, slovanski gimnazij v Celju ter odločno ugovarjajo, da nemška večina v dež. zboru prezira opravičene slov. zahteve.

Smrtna kosa. V Trstu je umrl trgovec Matija Kolman, ki se je iz navadnega delavca povzpел do uglednega trgovca. — V Gorici je umrla gospa Albina Komel, rojena Schivitzhofen, soproga g. nadučitelja Komela v pokoju.

Iz Gorice se poroča, da je gosp. dr. Stanko Lapajne, doslej o. kr. avskultant zapustil sodno prakso, ter šel v Lipsko študirat svetovno trgovino.

Šolska vest. Zčasno štirirazrednici v Trebnjem pridljena učiteljica gđ. Marija Fajdiga nastopi dne 1. okt. zopet svojo službo v Dobrničah. — Vseh učiteljev in učiteljic je sedaj v statusu na Kranjskem 559, na vsem Slovenskem razun Koroške je pa učiteljskih moči sploh 2257.

† Opat Avguštin Stöckli Brzjav je sporočil, da je umrl včeraj, dne 24. t. m. nenadne smrti P. Avguštin Stöckli, opat cistercijanov v Mehrerau ob Bodenskem jezeru. Rojen je bil v Ruswylu v Švici leta 1857. Smrt ga je torej dohitela v najlepši moški dobi. Mnogo je storil za povzdigo mehrerauskega samostana. Iz Mehrerau je tudi izšla naselbina cistercijanov v Zatičini. Opat Avguštin je bil nekaterekrat na Kranjskem. S svojim dostojanstvenim, pa ljubeznivim nastopom se je takoj priljubil vsakemu, ki ga je spoznal. N. v m. p.!

Maturo na kranjski gimnaziji je delalo te dni 12 abiturientov. Sedem izmed njih je imelo samo ponavljavni izpit iz enega predmeta. Maturo je izdelalo naslednjih sedem kandidatov: Frid. Deu iz Ljubljane, Jos. Ipavec iz Križa pri Kamniku, Frid. Kmet iz Tržiča, Avg. Leitgeb iz Črnomlja, Adolf Lenard iz Rajhenburga, Jan. Pogacar iz Sela pri Breznici in Gvidon Sajovic iz Kranja. Trije so bili reprobirani za eno leto, dva sta odstopila.

Obstrukcija v ljutomerskem občinskem zastopu. Pod tem naslovom prinašajo nemški listi za Nemce strašno vest, da si je upal v ljutomerskem obč. zastopu slovanski zastopnik dr. Grosman govoriti slovanski. Župan Thurn mu tega ni dopustil, nakar je govornik s svojima tovarišema gg. Misjo in Vrbnikom pričel ropotati, da se je morala seja prekiniti. Nemcem ne gre v glavo, da bi imeli Slovenci pravico utemeljevati slovanske predloge v slovenskem jeziku v ljutomerskem obč. zastopu, ki je doslej slišal samo nemščino. Pa se bodo že morali navaditi na to!

Volitve na Koroškem. Iz Pliberka se poroča: Karol vitez Metnitz je izjavil, da ne sprejme več kandidature v deželni zbor.

Iz Šmartinske dekanije. »Sodalitas sacerdotum« za šmartinsko dekanijo (pri Litiji) bo 29. sept. v ponedeljek v Štangi. Sv. maša bo ob 10. uri.

Državna podpora. Za razstavo grozdja v Krškem 4. in 5. okt. je dovolilo poljedelsko ministerstvo 300 K podpore in podarilo dve srebrni in dve bronasti svetinji.

Talijo za rešitev življenja v znesku 52 K 50 v. je priznala dež. vlada tov. delavcema Jos. Bertonclju in Mih. Mežnarju v Mojstrani, ker sta rešila aprila meseca iz vode 7letno Mat. Kozmarič.

Odločba glede domovinske pravice. Mnogo avstrijskih občin je odbilo prošnje za priznanje domovinske pravice takim vdovam, katerih soprog ni še 10 let mrtev. in sicer z motivacijo, da njihovo bivanje v občini ob strani soproga ni bilo iz lastne volje. Take vdove si morejo torej pripovedovati domovinsko pravico še le v desetih letih po smrti soproga. Temu nazoru so pritrdile tudi nekatere politične deželne oblasti. Drugače pa namestništvo na

Tirolekem, ki je odločilo v nekom konkretnem slučaju, da je sklep zakona posledica sklepa, storjenega prostovoljno in v polni zavesti o posledicah temu, zbog česar je tudi skupno bivanje s soprogo smatrati kakor prostovoljno. Dotična občina se je pritožila proti tej odločbi na upravno sodišče. Ta instanca pa je zavrnila pritožbo ter se torej pridružila nazoru tirolskega namestništva.

Duhovne vaje na Slatini. Teh se vdeležuje s prevz. knezoškofom dr. Mihael. Napotnikom na čelu blizu 150 št. duhovnikov lavantinske škofije, pa tudi nekoliko tujcev. Voditelj je št. o. Peter Gugelberger iz dr. J., profesor iz Celovca. Danes je 40 let, odkar so umrli pokojni škof Slomšek, pet dni potem, ko so bili zadnji Očenaš pri duhovnih vajah na Slatini molili za tistega, ki bo prvi umrl izmed eksertidantov!

Konjska dirka v Št. Jerneju. Iz Št. Jerneja se nam piše: Dne 14. t. m. popoldne se je vršila ob lepem vremenu in obilni udeležbi konjska dirka na tukajšnjem dirkališču. Dirkači so bili razdeljeni v tri oddelke. Prvi oddelek je veljal le za tri- in štiriletno kranjske žrebce in kobile, drugi za starejše in tretji za konje brez razlike, da so bili le lastnina enega in istega posesnika vsaj pol leta. Vozniki tekmovalci so mej dirkanjem dokaj smeja in zabave radovednemu občinstvu privoščili. Posebne nesreče ravno ni bilo; da se pa pri takih prilikah, ko hoče drug drugega prekositi, marsikaka nerodnost pripeti, da se n. pr. kateri zvrne ali da kam zadene, je pa samo ob sebi umevno. Po končani dirki so se razglasili na odru oni tekmovalci, katerim je komisija prisodila nagrade. V prvem oddelku je dobil prvo državno darilo 200 K g. Fran Završek iz Dol. Prekope, ki je s svojim konjem prišel na cilj 2400 metrov daljave v 5 minutah 35 sekund; drugo državno darilo 50 kron gospod Alojzij Mencin iz Drame, ki je rabil za isto pot 6 minut 6 sek.; tretje darilo 25 kron gospod Alojzij Banič, vozeč 6 minut 25 sekund. V drugem oddelku je dobil prvo deželno darilo 100 kron gospod Alojzij Banič, vozeč 5 minut 47 sekund, drugo deželno darilo 50 kron gospod Fran Zupanič iz Rakovnika, vozeč 5 m. 56 sek.; tretje gospod Jožef Jankovič iz Št. Jerneja v znesku 25 kron, 6 minut 25 sekund. V tretjem oddelku je dobil prvo darilo 100 K gospod Janez Rabselj iz Skočjana, vozeč 5 minut 35 sekund; drugo darilo 50 kron Ivana Janškovic iz Čučje mlake, vozeča 5 minut 41 sekund; tretje darilo 28 K gospod Janez Kevačič iz Dol. Mohorovca, vozeč 6 minut 43 sekund. Častno darilo pri gosposki dirki je dobil g. Franc Završek, ki je s parom konj prevozil isto pot v 6 min. 43 sekund. Konečno je gospod Lenardič v svojem poročilu zbranemu občinstvu pojasnjeval razne napake dirkačev, grajal okorne vprege in primitivne vozove; večina konj je namreč vprežena bila v prednjo premo navadnega koleselja. K sklepu je nasvetoval, da bi se naš samostojni konjerejski odsek pridružil dunajskemu odseku, ker bi potem naš odsek dobil mnogo več podpor in prekrbljen bi bil z lahkejšimi vpregami in pravičnimi vozovi. Prihodnje leto namerava dunajski odsek na tem prostoru prirediti prvi poskus.

Smrt v mlinu. V nekom mlinu blizu Loča se je minule dni ponesrečil desetletni posest. sin Fran Krašovec. Deček je zavrtel kolo ter je hotel namazati, pri tem ga je pa kolo zgrabilo. Po daljšem iskanju so ga našli mrtvega.

S Krasa se nam piše: Tudi v Vašem cenjenem listu je bilo brati, da je toča zelo pobila na Krasu, posebno okoli Pliskovice in Dutovlja. To ni res. Samo v dveh vaseh je naredila toča malo škode; drugod je pa niti ni bilo. (Dotično notico smo prinesli po nekem primorskem listu. Op. vred.) — Na Krasu boče letos veliko dobrega terana, posebno v Dutovljah in okolici. Prijatelji našega terana naj pridejo tudi letos semkaj po izvrstno kapljico. Pričakujemo, da bodo tudi drugi slovenski časopisi popravili svoje neresnično sporočilo o toči na Krasu.

Stavka sodarjev v Trstu se nadaljuje, ker so se pogajanja razbila. Delodajalci so sicer dovolili zahtevani urnik in odškodnino za izredne ure, odbili pa povišanje redne plače za 20%. Dovolili pa so povi-

šanje na teden za 1 gl. tistim, ki so imeli doslej 6 gl.; 1.40 gl. tistim, ki so dobivali po 7 gl. Delavci niso sprejeli te ponudbe ter so popoldne sklicali javen shod.

Železnica Maribor-Wies. Minulo nedeljo so zborovali udeleženci, ki žele gradnjo železnice Maribor-Wies. Stvar je toliko dozorela, da je dunajska tvrdka Kühnemann-Rosemann pričela izdelavati načrt.

Trst universalni dediš. Pred kratkim v Trstu umrli veliki industrijec Galotti je volil tržaškemu mestu vse svoje, poldrugi milijon znašajoče premoženje s pogojem, da se osnuje nova bolnica, ki naj nosi ime njegovega očeta.

Kolera v Aleksandriji Iz Aleksandrije se nam piše z dne 19. t. m.: Do večeraj je bilo 28 520 slučajev kolere, 23 684 umrlih, 3033 ozdravljenih. V Aleksandriji je število slučajev mej 30 in 45 vsak dan. Izmej slovenske kolonije so umrle za kolero 4 Slovenke in sicer ena v Aleksandriji, tri v Ramlah; tri so še bolne, dve sta ozdraveli. Ljudje, zlasti judje, močno zapuščajo Egipt. Večraj sem pokopal zadnjič omenjeno Švicarko; premagala je kolero, a spravila jo je druga bolezen v grob. Radi kolere smo zaprli slovensko čitalnico.

P. Benigen.

Ljubljanske novice.

O ljubljanskem trgovskem gremiju. Ljubljanski trgovski gremij ima udobno življenje, kajti presneto malo stori za trgovce, ne briga se pa tudi ne za pravice trgovskih nastavljenecv. Menili smo, da bo to zastopstvo z novim načelstvom pričelo živahnejše delovati, a takega delovanja ne vidimo nikjer. Sarajni čas je, da poklicani faktorji trgovskemu gremiju enkrat že zabijajo, da mej trgovskim gremijem in zadrugami drugih obrtov ni nobenega razločka in da nastavljenji gremijskih firm tvorijo del gremija, torej bi bili morali biti poklicani k volitvi pomožniškega odbora bodisi od strani obrtne oblasti, ali pa od načelstva gremija. Pričakujemo, da se trgovskim nastavljenecem dajo njihove pravice, ker za glavno mesto dežele res ni posebno častno, da se zakonite določbe na korist delodajalcev že leta ostentativno ignorirajo.

Poročil se je g. zobozdravnik dr. Wa't. Hermendorf z gđno Fani Bilina iz Ljubljane.

Najden prstan. Kaznjene Jakob Poklukar je našel v nedeljo v justični palači zlat prstan s kamnom.

S ceste Posestnik Franc Birk iz Smartnega in Ivan Hlebš iz Stepanove vasi zadela sta večeraj popoldne na Poljanski cesti z vozovoma skupaj in se je na Birkovem vozu zlomilo oje.

Beg na Golovec. Na Golovec sta pobegnila danes zjutraj dva mlada prisiljenca. Ušla sta z njive, kjer sta kopala krompir. Jeden je Elvard Feilmaier iz Tragweina na Solnograškem, drugi pa Franc Grassner z Gorenje Avstrijskega.

Usoda beračeva. Janez Susteršič, 48 let star berač, je v noči od 23. na 24. t. mes. zaspal v travi na Gorupovem vrtu ob Dunajski cesti. Dobili so ga še le večeraj popoldne na pol mrtvega in ga prepeljali z rešilnim vozom v bolnico.

Krava zabodla. Na paši je krava zabodla večeraj popoldne 3letnega Mihaela Bizovičarja, posestnikovega sina v Spod. Šiški. Pretrgala mu je kožo nad desnim očesom, in le malo je manjkalo, da ga ni zabodla v oko. Deček je bil prepeljan v bolnico.

Zgubila se je svitlo rujava psica, ki je last pivovarnarja v Mengšu.

Ovira na električni železnici. Na Dunajski cesti je večeraj zvečer ob en četrt 10 se razbilo kolo pri poštnem vozu, ki je peljal pošto na kolodvor. Zgodilo se je to na tiru električne železnice, vsled česar niso mogli električni vozovi naprej voziti. Ljudje so morali izstopiti in presesti.

Nezgode. Franc Tončič, hlapec pri Kundiču, je danes dopoludne na Pogačarjevem trgu prevrnil z vozom branjevski Katarini Škarjevo korbo s sadjem in grozdom. Branjevka ima precej škode. — Pri skladanju češpelj je danes zjutraj ključarski pomočnik I. Tavčar sunil z desko v glavo branjevko Uršulo Breclnik in jo je poškodoval.

Književnost in umetnost.

„Voditelj v bogoslovnih vedah“.

Vsebinska ravnokar izišlega 4. zvezka je naslednja: Darine sv. Duha. Dr. Jos. Somrenk. (Dalje.) — Slovenski reformatorji. J. J. Benkovič. — V obrambo škofovskega reda sv. Cirila. T. Lempl S. J. — Dušno pastirstvo: A. Kako se obhaja god župnega patrona, ako pride na nedeljo? M. K. — Katehet zoper pijančevanje. Irenaeus. — Kako greši, kdor zamudi kak glavni del sv. maše? — Kraj spovedovanja. J. E. K. — Pomote v direktoriju. — Applicatio missae. Dr. J.

S. — Katera vprašanja so dušnemu pastirju koristna koncem vsakega leta? Dr. J. S. — Nekaj za organizacijo. Dr. J. S. — Revalidatio matrimonii per novum consensum in foro interno. Dr. J. S. — Alkoholizem in abstinencia. J. R. — B. Priprave za biblične ka-tekeze. A. Kržiž. — C. Vzglede molčečnosti. J. B. — Cerkevni letopis: Kardinal Ledochowski. — Novi škofje. — Protiverski boj na Francoskem. — Evharistični shod na Trsat. — Vzhodna cerkev. — Slovstvo. — Raznoterosti: Stoletnica rojstva J. B. Lacordaire-a. — Mizni blagoslov v verzih. — Duh novega časa. — „Voditelj“ izide štirikrat na leto in veija 5 kron. V zalogi so še I. letnik (po 2 K 40 v.) II. letn. (po 4 K), IV. in V. letn. (po 5 K), III. letnik je pošel.

Slovensko gledališče.

Sezona 1902/3 se začne to soboto, dne 27. t. m. z narodno igro s petjem »Gospod Jakob«, ki jo je spisal Karol Morré, znani avtor pri nas velepriljubljene narodne igre »Revdšek Andrejček«. Naslovno ulogo, župnika Jakoba, igra g. rež. Adolf Dobrovolny; velike vloge pa imajo nadalje novi ljubimec g. K. Hašler, gđo. K. Rückova in g. Fr. Lier Sodeluje vse dramatično oseboje, operni zbor in vojaški orkester. Druga predstava bo 28. t. m., tretja pa 30. t. m.

Izpred sodišča.

Staro sovrašтво. Posestnikov sin Jožef Rajgel iz Orehka je v družbi svojega brata in sorodnikov na cesti, ki pelje iz Druljovka proti Orehku srečal brata Antona in Franceta Fajfar. Med Rajgelovo in Fajfarjevo rodbino obstaja že večletno sovrašтво baje zaradi neke pravde. Tudi sedaj vskipi stara jeza, kajti eden Rajgelovih spremljevalcev udari Franceta Fajfarja tako močno z roko, da se je ta opotekel. Nato ga je pa še Jožef Rajgel sunil z nožem v hrbet in pod pazduho ter ga težko poškodoval. Sodišče ga je obsodilo na 6 mesecev težke, z 1 postom in trdim ležiščem poostrene ječe vsakih 14 dni.

Z dežntkom sunil v vrat je Janez Lap, posestnika sin iz Klanca, Janeza Kosirja tako, da je ta omahnil in padel na tla, baje zato, ker je bil jezen nanj. Grozil mu je pa tudi s tem, da je rekel, da gre domu po revolver ter ga bo ustrelil, da bo pomnil. Ker se je pri obravnavi pokazalo, da ni bilo vse tako hudo, kakor je trdil poškodovanec, ga je obsodilo sodišče samo na 3 dni zapore, hudodelstva javne sile ga pa povsem oprostilo.

Z gnojnimi vilami ga je udaril.

V obližju vodnjaka pri Hočevarjevi hiši v Mengšu stalo je več domačih fantov. Mimo njih pride Miha Dečman s svojo sestro in nekim tovarišem; Miha Zalokar jih prijazno pozdravi, a Dečman mu da piker odgovor, na kar ga prične Janez Arbi zmerjati z ušivcem in smrkovcem; to je dalo povod za pretep. Cene Funtek, posest. sin iz Mengša, udari z gnojnimi vilami po Francetu Friškovicu ter ga na glavi in na desnem komolcu težko poškoduje. Na lice mesta prišli orožniki so prijeli Janeza Arbija kot povzročitelja rabuke ter ga odvedli v običinski zapor. Tu so pa pristopili drugi fantje, da bi Arbija oprostili; Janez Kališnik, kajžarja sin, je hotel od zunaj zakleniti občo zapor, kar so pa iz zapore prišli orožniki s tem zabranili, da so pozvali navzoče, da naj se razidejo. Drugačnih misel je pa bil France Arbi; ta je orožniku rekel, da se „žih“ za svojega brata potegne. Ko mu je pa ta zaklical, da naj se v imenu postave odstrani, jela sta se Arbi in Kališnik pridušati, prvi mu je celo rekel, da on kot vojak tudi postave pozna, na to sta jela kričati »Auf« in se protivila orožnikovemu ukazu. Zato je bil Funtek radi tepeža obsojen na 6 mesecev ječe, Kališnik na 3 tedne, Arbi pa na 14 dni zapore.

Bebca umoril. Iz Celja se poroča: 47letni A. Mave iz Petrovč je obtožen, da je umoril letos 15. julija bebačo ostoška iz Koprivnice, samo iz hudobije. Suval ga je z nožem in tolkel po glavi. Mave je bil obsojen na osem let ječe.

Pred celjskimi porotniki sta stala obtožena goljufije 30letni krojač J. Gioles iz Trbovelj in 33letni krojač Alojzij Gioles iz Lok. Prvi je dobil dva meseca zapore, drugi je bil pa oproščen.

Iz Zagreba. Sodišče je odklonilo prošnjo, da bi pisatelja Stjepana Radića spustilo toliko časa iz zapore, dokler se ne reši njegov priziv. Radč je zato kazen teškega zapore 6 mesecev takoj nastopil, vendar je vložil priziv radi izreka o kazni. — Oni Vitas, katerega so pri demonstracijah razni listi proglasili ubitim, se že sprehaja po Zagrebu. — Državno pravdnštvo je dvignilo obtožbo radi zločina javnega nasilstva in kolovodstva proti pravniku Ivici Franku, stolarskemu pomočniku Otonu Schwabeniku, delavcu Stjepanu Tomašiću, težaku Josipu Korenu, težaku Marku Kušarju, barvarskemu pomočniku Osrečkiju, trg. pomočniku Srečku Konjušini. Jutri se prične glavna razprava

proti slugam Milanu Sekalcu, Vjekoslavu Štoki, Ivanu Šafrenku, Stjepanu Kolenku, proti sobnemu slikarju Ljudeviku Stoparju in dijaku Oskarju Ruppertu. — Oblast je dovolila, da smejo javni lokali biti zopet odprti do 12. oziroma 1. ure po noči, a večna vrata do 10. ure zvečer. — Obsedno stanje se še ta teden razveljavi, nagla sodba pa še ostane. — 73 strank je že oglasilo svoje zahteve za povrnitev škode, narejene povodom demonstracij v znesku 106 569 kron. — Srbska akcijska tiskarna je večeraj na hišo v Nikoličevi ulici obesila novo desko s svojim napisom. Policija je zapovedala, da je morala desko zopet odstraniti. — Brat Hinka Sirovatke g. Ivan Sirovaka je bil večeraj izpuščen iz preiskovalnega zapore na svobodo.

Radi sleparske krde je bil pred celovškimi porotniki obsojen bivši trgovec z usnjem Jakob Pečovnik na pet let težke ječe. Njegovi soobtoženi sorodniki so bili oproščeni.

Porotna obravnava proti „Novemu Listu“ in g. časnikarju Fajdigi bi se bila imela danes vršiti v Trstu valed tožbe g. Maksa Cotiča. Dočim javlja »Edinost«, da je g. Polić prosil za delegacijo drugega porotnega sodišča in da se je obravnava radi tega odložila, naznanja g. Cotičev pravni zastopnik g. dr. Gregorin tukajšnjim pričam, ki so bile na razpravo povabljene, da so se stranke poravnale.

Pred tržaškimi porotnimi sodišči se je v torek vršila obravnava proti 22letni Mariji Gosar, služkinji in prijateljici glasovitega Krstića zaradi detomora. Sodišču je predsedoval svetnik Paderzoll, obtožbo je zastopal drž. pravdnik dr. Cnersich, zagovornik je bil dr. Mandel. Razprava je bila tajna in s pomočjo tolmača, ker porotniki niso razumeli obtoženke. Obtoženka je novorojeno dete zrezala na več kosov in vrgla v stranišče. Trdi pa, da je bil otrok mrtev. Porotniki so z 9 glasovi proti 3 zanikali vprašanje glede detomora. Drž. pravdnik je nato zahteval, naj se porotnikom stavi vprašanje glede zatajenja poroda, oziroma poškodovanja mrtvega trupla. Zagovornik se je temu uprl in sodišče je res vprašanje odklonilo. Državni pravdnik je naznanil pritožbo ničnosti, in obtoženko so obdržali v zaporu.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Krugerjevi spomini so izšli in se razdele v tri dele. V prvem se opisujejo dogodki do Jamesovega napada, drugi se peča z zadajo vojsko, tretji pa z bodočnostjo burskega naroda. Kruger je dobil za 600.000 mark, ki jih je naklonil pomožnemu odboru. — O pogrebu belgijske kraljice se še javlja, da se ga je hotela udeležiti tudi kneginja Windischgrätz, vnukinja umrle kraljice, da jej je pa grofinja Lonyay sporočila, naj se ne podaja na pot. Grof Lonyay je spremlj soprogo le do Calaisa, ker mu je kralj Leopold prepovedal stopiti na belgijska tla. O vsem tem je poročala večeraj kneginja Windischgrätz cesarju, ki jo je počastil s polurnim obiskom. — Kongres hotelirjev se je otvoril večeraj v Budimpešti. — Potres v centralni Ameriki. Razne potresne opazovalnice, mej temi tudi v Ljubljani in Pulju, so zaznavovale prejšnjo noč močan potres. Podrobnosti še niso znane. — Tisoč kvadratnih metrov lesa je zgorelo v gozdih blizu Pohlina pri Reki. — 60 oseb zgorelo na ženitovanju. V Werbze na ruskem Poljskem je v hiši, kjer se je praznovalo ženitovanje, nastal ogenj. Sestdeset svatov in tudi nevesta ter njena mati je našla v ognju smrt. — Pet novih gledališč se zgradi v Londonu. — Umorjeni bogoslovci. Bogoslovci Josip Hofmann, sin župana v Swidnici na Češkem, je šel te dni na lov v gozd. Ker ga dolgo časa ni bilo domov, šli so ga iskat. Našli so ga mrtvega, ustreljenega v hrbet. — Turgenjevovo gledališče otvorijo v Petrogradu.

Društva.

(»Narodna čitalnica« v Cerknem) priredi veselico dne 28. sept. t. l. v prostorih g. Paula Obid. — Vspored: 1. V. Parma: »Mladi vojaki«, koračnica, izvaja tamburaški zbor. 2. F. S. Vilhar: »Bledi mesec«, mešan zbor. 3. Farkaš: »Hrvatsko kolo«, tamburaški zbor. 4. J. Aljaž: »Poričnik«, moški zbor. 5. S. Gregorič: »Naš dolnič otmimo«, deklamacija. 6. A. Foerster: »Ljubica«, mešan zbor. 7. P. Mascagni: Intermezzo iz opere »Cavalleria rusticana«, tamb. zbor. 8. J. Lsharnar: »Venec slov. narodnih pesmi«, mešan zbor. 9. Ivanovič: »Brzopolka«, tamburaški zbor. 10. »Ubežnik«, igra v enem dejanju, spisal Domogoj Bojanov. 11. Tombola. 12. Prosta zabava. — Pri prosti zabavi igra tamb. zbor. — Zače-

tek ob 1/8. uri zvečer. — Vstopnina za ne-
ude 40 vin, ude prosti. — K obilni ude-
ležbi uljudno vabi odbor.

Darovi.

Za pogorelost v Martinjaku
so darovali in sicer župniji: Sv. Križ pri
Litiji 47 K, Logatec 36 K, Želimlje 12 K,
Doberniče 24-50 K, Trstenik 8 K, Unec
46 K, Planina pri Rakeku 40 K, Gora nad
Idrijo 32 K, Poljica pri Višnji gori 10 K,
Godovič 13 K, Borovnica 100 K, Goričanje
12-24 K, Nova Oslca 11 K, Starigrad pri
Ložu 135 K, Črni vrh nad Idrijo 37 K, Za-
poge pri Smledniku 4 K, Oslca 15 K,
Draga (Suchen) 38 K, Podbrezje in ž. g.
M. Koželj 20 K, Gorje pri Bledu 20 K,
Ribnica 65 K, Ajdovec pri Žužembergu
10 K, Stranje pri Kamniku 8 K, Rovte pri
Logatcu 20 K, Sv. 3 Kraljev na Vrhu 10 K,
Hrenovica 20 K, Hotič pri Vačah 20 K in
Št. Jernej na Dolenjskem 41 K. Dalje so
darovali: II. zbirka pri uredništvu „Slovenca“
96-20 K, duhovnika Trnje pri Slavini 24 K,
Neimenovan po sl. uredništvu „Venca“ 5 K,
vlč. g. Franc Onušič, mestni kaplan v Idriji
20 K, pred. g. Jan. Oblak, častni kanonik
itd. 30 K, veleč. g. Franc Pešec, župnik na
Robu 10 K, vlč. g. Ivan Knific, kaplan v
Sori 10 K, vlč. g. dr. Jožef Debevec, prof.
v Kranju 10 K, vlč. gosp. Lorenc Kristič,
župnik v p. 10 K, spošt. g. Elizabeta Do-
berlet 3 zavitke obleke, Neimenovan iz Lo-
gata 2 K.

Bog naj stotero povrne usmiljenim do-
brotnikom.

Župni urad v Cirknici
dne 23. septembra 1902.

Francišek Kunstelj,
župnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ptuj, 25. sept. Mnogoštevilno ob-
iskani shod zaupnih mož ptujskega in
rogaškega okraja je postavil enoglasno
kandidatom za dež. zbor dr. Jurtela,
kateri je le na občno prošnjo vseh na-
vzočih prevzel kandidaturu.

Dunaj, 25. septembra. Nagodbene
konference so trajale včeraj do pol
8. ure. Danes so se pričele ob 11. uri
dopolodne. Razgovor je o avtonomnem
carinskem tarifu in finančnih vpra-
šanjih.

Dunaj, 25. septembra. Vse kaže,
da se je defraudant Jellinek dobro pri-
pravil za beg. Oblast je dobila vest, da
je ušel preko Srbije na Turško.

Dunaj, 25. septembra. Listi jav-
ljajo, da je preiskovalni sodnik prejel
obvestilo, da Jellinek še živi in
da je že na varnem. Došla je
namreč brzojavka iz Anglije, ki pravi,
da je Jellinek že na potu v angleške
kolonije.

Praga, 25. sept. V „Narod. Listih“
javlja poslanec Dyk, da bo urednika
dunajskega „Slovana“ Janča tožil, ako
bode ponovil svoja neresnična očitavanja.

Praga, 25. septembra. „Narodni
Listy“ javljajo, da se bode še tekom
tekočega tedna vložilo 20 rekurzov proti
odloku nižjeavstrijskega deželne šol-
skega sveta, ki je prepovedal ustano-
vitev čeških javnih šol.

Petrograd, 25. sept. Ruski fin.
minister Witte namerava odpovedati
trgovinsko pogodbo mej Rusijo in
Nemčijo.

London, 25. sept. O poskušnem
napadu na ruskega carja se še poroča,
da so zarotniki se preoblekli za želez-
niške paznike in tako neovirani prišli
mimo dvojnih straž na železniški tir,
kjer so skoro tik pred očmi straž de-
lali, kakor da bi tir popravljali in nad-
zorovali, v istini so pa tir poškodovali.
Zarotniki so še ob pravem času od-
nesli pete.

Dunajska borza

dne 25. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101—
Skupni državni dolg v srebru	100 90
Avstrijska zlatna renta 4%	120 95
Avstrijska krona renta 4%	99 90
Ogerska zlatna renta 4%	119 90
Ogerska krona renta 4%	97 90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	15 92
Kreditne delnice, 160 gl.	684.75
London v ista	239.60
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117—
20 mark	23.43
20 frankov (napoleonidor)	19.07
Italijanski bankovci	94.80
C. kr. cekini	11.30

izdajatelj: Dr. Evgen Lampa.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 806-2 m, srednji tlačni tlak 736.0 mm

Ura	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm.
24	9 zveč.	743.0	7.2	sl. svzh.	jasno	
25	7 zjutr.	744.0	2.0	sl. jvzh.	megla	0.0
25	2 popol.	742.5	15.5	sr. jvzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 8.0°, normale 13.6°.

Poslano.

„Slovenski Narod“ je prinesel v svoji 215 šte-
v. dne 19. septembra 1902 v Vipavskem dnevno vest-
v kateri skuša podpisano posetnico in njene sinove
na svoj način osmešiti. Na to odgovarjam sledeče:
Kdor dokaže, da „visokospoštovana“ gospoda Alojzij
Kobal iz Podkrajja in njegov brat Anton res nista
prišla dan pred volitvijo v našo hišo nagovarjat mo-
jega moža, da naj voli z liberalno stranko ter mu
zato obljubovala zaslugek pri vožnji, in kdor do-
kaže, da sem jaz to trdila le dotlej, dokler sem stala v
Vipavi pred gosp. Polenskom, da se mi je pa, ko sem
prišla v Ljubljano, zjasnilo v glavi, da trdim laž in
da nisem hotela priseči na prejšnjo svojo izjavo, temu
ponudim 100 kron. Kdor torej trdi, da podpisana
nisem hotela v Ljubljani na to priseči, kar sem pred
g. Polenskom izjavila, tega imenujem javno obreko-
valca in lažnika.

Gledé svojega sina izjavljam: Če je bil znani
liberalni advokat prepričan, da je moj sin kriv, zakaj
ga je pa zagovarjal s tako vneto, in zakaj ga je se-
dišče oprostilo?

Podpisana prav nič ne zavidam tako imenovanega
„razumnštva“, ki se zabava s takimi novicami „Slov.
Nar.“; meni pa, ki sem navadna kmetica, se je
toliko zjasnilo v glavi, da bi tak liberalen
list vrgla v hlev v zabavo svojim ščetinarjem.

V Podkrajju, dne 24. septembra 1902.

Franca Kobal.

1104 1-1

Potrjim srcem paznanjamo vsem sorod-
nikom, prijateljem in znancem tužno vest, da
je naša preljuba mati, ozi. sestra, teta in
stara mati, gospa

Terezija Fleš roj. Kromar

včeraj po noči, dne 24. septembra t. l., pre-
videna s sv. zakramenti za umirajočo v sta-
rosti 68 let po dolgi boleznici mirno v Go-
spodu zaspala.

Pogreb drage ranice bode v petek, dne
26. septembra t. l., ob 4. uri popoldne iz
hiše žalosti v Ribnici na ondoto farno pokop-
ališče.

Sv. maše posmrtnice se bodo brale v farni
cerkvi v Ribnici.

Nepozabno ranjko priporočamo v blag
spomin in pobožno molitvi.

Ribnica, dne 25. septembra 1902.

Žalujejoči ostali.

Mesto posebnega obvestila.

Luskinasto-oklopna barva

e uporabljiva za okrasje, preprečuje rjo, daje lep ko-
vinasti lesk. Sosebno priporočljiva za prevlako pred-
metov, kateri trpijo vsled vremena, n. pr. mostovi,
železne konstrukcije, konstrukcije pod vodami, vrtno
ograje, strešice nad prodajalnici, hrabnice za
pišne zvončke, železne predmete sploh itd. Edina
prodaja za Krasko pri trdnici BRATA EBERL
v Ljubljani, Franciskanske ulice. — Vnanja naročila
proti povzeli.

Vzorci na zahtevo zastoj. 524 4 12-5

Išče se kuharica za župnišče.

Kje, pove upravnistvo našega lista,
kakor tudi druge podrobnosti.

1105 3-3

„Duhovni pastir“

se kupi, in sicer: 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11,
12, 13, 14 letnik Cena, letnik
in naslov oddajatelja naj se naznani uprav-
nistvu „Slovenca“. 1102 3-2

Lepa jabolka

so naprodaj v Borovnici (ljubljanska oko-
lica). — Več se pozve v župnišču

1116 3-1

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI,

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

1118 4-1

Prosim, gosp. kolesarji,
blagovolite čitati!

Vsled proti koncu idoče sezije namenil
sem svojo zalogo še ostalih koles znamka
„Styria in Helikal“ letošnjih modelov pod
svojo ceno izprodati, zato je dana sleher-
nemu najugodnejša prilika, si dobro, zanes-
ljivo kolo po nizki ceni pridobiti. Isto velja
za šivalne stroje in kolesarske potrebščine,
kakor tudi pneumatike.

Spoštovanjem priporočam

Franc Čuden, trgovec in urar,
Mestni trg.

Mejnaredna panorama

v Ljubljani, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetnostna
razstava.

Odlikovana na vseh svetovnih
razstavah.

Vsak teden druge dežele.

Le še do sobote 27. sept.
je razstavljeno

Prvo jako zanimivo poto-
vanje po Dalmaciji in Pri-
morskem.

Najnovejše so ameriški
mufoskopi.

Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah
in praznikih od 9. ure dopoldne
do 9. ure zvečer.

Dobre ure cenó s 3letnim jamstvom raz-
posilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatinno

Most (Brux) št. 234, Čaško.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3-75

Prave srebrne rem. ure „5-80

Pristne srebrne verižice „1-20

Budilniki iz nikla „1-95

Moja trdnica je odlikovana s

s c. kr. orlom, z zlatimi in sre-

brnimi svetinjami in ima na

rozpolago na tisoče priznanskih

pisem. — Cenik s podobami

brezplačno. 573 100-41

Največji in najstarejši slovanski
zavod za pridobivanje vode na
Avstrijskem.

Ant. Kunz,

c. in kr. dvorni zalagatelj

v Hrančicah (Moravsko)

izdeluje

vodovode

za mesta, vasi, prista-
ve, zavode, gradove,
toplice, bolnišnice itd.

Ta trdnica je izdelala kar more
dokazati s pohvalnimi pričevanji,
vodovode že v 42 mestih, 510. ob-
činah, na mnogih velikih posest-
vih in industrijskih zavodih.

Samodelni vodotežni stroji.

— Najizvrstnejše vodne se-

salko za kakoršnokoli da-

ljavo. — Veterini motorji. —

Samodelavna kerita za na-

pajanje živali.

Na željo izdelamo vsakovrstne

projekte in proračune po lastnih

državno-potrjenih izračunih.

Ceniki zastoj in franko.

849 (28-19)

Blag. gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar, „pri angelu“

v Ljubljani, Dunajska cesta

dvorni založnik Nj. svetosti papeža

Leona XII.

Podpisane si usoja naznaniti

Vašemu blagorodu, da se je do-

poslana tinktura za želodec

rabila z dobrim uspehom pri

želočenem ter črevesnem kašlu,

kakor tudi v boleznih na jetrih in

obistih.

Gradec, dne 2. februarija 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Že mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo

na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih,

da uporabljajo Vašo izvrstno želodčno tinkturo,

kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim

uspehom. Z odličnim spoštovanjem

II. 3 25 20 Don Peter Franceschini, župnik,

Momjan (Istra), dne 6. oktobra 1900.

Češnik & Milavec

Ljubljana * Lingarjeve ulice * Ljubljana

priporočata slav. občinstvu 1069 6-2

novosti

za jesenske in zimske potrebščine v veliki in lepi
izberi, volnenih modnih ženskih oblek, loden, raz-
novrstni perilni modni porhet itd.

isto tudi velika zaloga za možke vseh vrst sukna
za obleke, površnike, zimske suknje, haveloke itd.

Cene zanesljivo najnižje!

Odgovorni urednik: Ivan Rakevec.

Tisk „Katoliško Tiskarno“ v Ljubljani.